

Л. Ладонько, І. Калінько, М. Татарчук
**ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ
В КУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ**
L. Ladonko, I. Kalinko, M. Tatarchuk

**IMPLEMENTATION OF THE CULTURAL POLICY OF WESTERN EUROPEAN
COUNTRIES IN THE CULTURAL SPACE OF UKRAINE**

Наприкінці ХХ століття в країнах ЄС сформувалася політика невтручання в культурну сферу. Вона базується на створенні сприятливого податкового режиму для культурних індустрій та усунення різних міждержавних бар'єрів на шляхах культурного обміну, а саме скасування митних бар'єрів, акцизів тощо при імпортіекспорті культурних товарів.

Європейська політика щодо книжкового ринку: утримання і розвиток мережі загальнодоступних бібліотек; єдина система контрольованих і доступних цін на книжки; заходи прямого фінансового втручання (держзамовлення, гранти видавцям і авторам); пільгове оподаткування. Наприклад, Швеція та Данія не встановлюють податкові пільги для друкованої продукції, але фінансують бібліотеки й виділяють кошти на пряму допомогу видавцям та авторам. Франція застосовує механізм фіксованої ціни на книгу. Завдяки зниженим ставкам ПДВ (2% на газети й журнали, 5,5% на книжки та квитки в кіно) французькі книжки у 2–3 рази дешевші, ніж у скандинавських країнах чи Британії. З 29 європейських країн 8 застосовують нульову ставку ПДВ на книжку (Британія, Ірландія, Норвегія, Литва, Латвія, Естонія,

Польща); деякі країни не передбачають податкових знижок (у Швеції та Данії — ПДВ 25%; у Болгарії та Хорватії — 22%); решта — застосовують зменшене ПДВ на друковану продукцію. У кількох країнах (Франція, Польща, Греція) зменшена ставка ПДВ застосовується на продаж книжок та інші операції, пов'язані з книговидавництвом (друк, закупівля паперу, презентації нових видань).

Кіноіндустрія в більшості країн ЄС розраховує на внутрішній ринок, а тому — на державну фінансову підтримку. Франція серед європейських країн найбільше фінансує кіноіндустрію з держбюджету, Велика Британія — найменше. Державна підтримка італійського кіно: 42% — на кіновиробництво, решта — на забезпечення присутності вітчизняних фільмів у кінотеатрах, у Німеччині, Данії, Іспанії, Швеції, Фінляндії — майже всі державні кошти йдуть на кіновиробництво.

Для багатьох окремих культурних секторів (музеїв, бібліотек) у Великій Британії діють нормативні акти. Рада мистецтв робить доступними мистецькі надбання для широких верств населення, допомагає розвитку регіональних рад мистецтв, забезпечує координацію та консультує державні органи з мистецьких питань. Бюджет Ради мистецтв Англії формується за рахунок дотації від Департаменту національної спадщини; відповідні Ради в Шотландії та Уельсі — з бюджетів урядових міністерств. Більша частка бюджетів формується за рахунок дотації від Ради мистецтв Англії, а також з місцевих бюджетів та від QUANGOs (Ради у справах ремесел, Комісії музеїв та галерей, Британського кіноінституту). Рада мистецтв Англії надає фінансову підтримку Королівському Шекспірівському театру, Національному театру, Королівській опері, Англійській національній опері та іншим, підтримує мистецькі проекти загальнонаціонального значення в таких видах мистецтв, як театр, музика, танець, образотворче мистецтво, кіно, телебачення, література. У 1992 р. створено Департамент національної спадщини, першу в історії Великої Британії урядову інституцію, яка займається державною культурною політикою. Департамент фінансує національні заклади (Британську бібліотеку, 17 національних музеїв). Майже третина прибутків національної лотереї, створеної департаментом, з 1994 р. йде на фінансову підтримку культури, спорту та спадщини, суспільний фонд. Культурна політика Франції має централізовану систему державного патронажу над культурою. До французької національної культури належать опера, балет, драмтеатр, образотворчі мистецтва, явища молодіжної субкультури, дизайн, мода, національна кухня. Культурна політика базується на законах про підтримку творчих мистецьких проєктів, про соціальний захист митців, про охорону національної культурної спадщини, про мистецьку освіту, про ціну на книжку тощо. Прийнятий 1994 р. французький закон про мовні квоти передбачає, що в радіоэфірі франкомовні пісні мають становити не менше 40% від загальної кількості трансльованих пісень; на телеканалах — не менше 40% фільмів французького виробництва, 60% — європейського виробництва.

З початком демократичних перетворень у суспільному житті українського народу та з проголошенням державної незалежності України, національна культура почала поступово розглядатися як цілісна система, що виражає духовний світ українського народу. Імплементация європейських культурних цінностей, культурної політики

країн Західної Європи в культурний простір України передбачає: розгляд у культури як єдиного цілого, цілісна система культури повинна включати об'єктивну оцінку ідейно протилежних напрямів, розгляд української культури як оригінального явища.

Український культурний процес, незважаючи на історичні перепони, відроджувався знову і знову. Такий підхід до періодизації враховує підйоми і спади культурного процесу в Україні і забезпечує, у свою чергу, цілісний підхід до української культури як до єдиного цілого духовного світу України.